

ורבי ישמעאל אכל שמינה – And ר"י maintains, if he ate a robust row

OVERVIEW

The **ברייתא** presents a מחלוקת between ר' ישמעאל and ר' עקיבא; where ר"י maintains (that the פסוק of שלם וגו' teaches us) that it is necessary for the מזיק to pay damages equivalent to the produce of the s'best field. ר"ע maintains (that the פסוק teaches us) the damages are collected from the choicest fields, and it is certainly so by הקדש.¹ The גמרא challenges the view of ר"י and asks; if the animal ate a שמינה, he pays a שמינה, and if he ate a כחושה he (also) pays a שמינה?! There are two issues discussed in this תוספות. Firstly why mention the phrase, אכל שמינה משלם; the גמרא could have simply asked שמינה משלם כחושה?! Secondly why is the question on ר"י more than ר"ע; neither said שמינה משלם! They both seemingly said the same thing; the מזיק pays from the מיטב (according to ר"י), or from the עידית (ר"ע).

פירוש² בשלמא אכל שמינה משלם שמינה אלא אכל כחושה אמאי משלם שמינה -
The explanation of the phrase אכל שמינה משלם שמינה is to be understood as follows: It is rightfully understood that אכל שמינה משלם שמינה (for the תורה writes שמינה?!), however if he ate a כחושה, why does he pay for a שמינה?

תוספות offers an alternate explanation:

אי נמי הכי פירושו כיון דבשמינה אין משלם אלא שמינה כמו שהזיק -
If you wish you may also say this is the explanation of the phrase אכל שמינה משלם שמינה - **אכל שמינה משלם שמינה, as much as he damaged -**
ולא קנסין ליה לשלם יותר ממה שהזיק -

And we do not punish him to pay more than he damaged -

אם כן כשאכל כחושה נמי לא לקנסיה לשלם יותר ממה שהזיק לשלם שמינה³ -
If so, then he ate a כחושה, we should not punish him to pay more than he damaged; i.e. to pay a שמינה.

תוספות asks:

ואם תאמר אמאי טעי⁴ טפי בדברי רבי ישמעאל לומר שאם אכל כחושה משלם שמינה –

¹ The גמרא subsequently explains the מחלוקת between ר"ע and ר"י.

² The term 'פירוש' is generally used when there is some difficulty with the apparent interpretation. Here too the phrase אכל שמינה משלם שמינה is seemingly unwarranted (see 'Overview').

³ The question is why there is an inconsistency in the method of payment.

⁴ The assumption that אכל כחושה משלם שמינה is a mistaken one; as is soon evidenced in the גמרא.

And if you will say; why was the גמרא more mistaken in the words of ר"י to assume that he meant to say that if אכל כחושה משלם שמינה -

יותר מדברי רבי עקיבא -

More than in the words of ר"ע -

דלמא רבי עקיבא קאמר נמי שאם אכל ערוגה⁵ כחושה משלם ערוגה שמינה שבשדותיו⁶ -

Perhaps ר"ע also meant that if he ate a כחושה row, he pays with the שמינה row of his field (just as we assumed that ר"י meant שמינה משלם שמינה -

answers: תוספות

ויש לומר לפיכך טעה בדברי רבי ישמעאל טפי -

And one can say; the reason the גמרא wrongfully interpreted the words of ר"י, rather than the words of ר"ע, is -

משום דקאמר רבי עקיבא לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית -

Because ר"ע responded to ר"י saying; 'the verse did not come to teach what you (ר"י) maintain, but rather it comes only to teach us to collect damages from עדית (and nothing more)

משמע⁷ ששמע מרבי ישמעאל שבא הכתוב לחייב יותר ממה שהזיק -

This indicates that ר"ע understood from ר"י that the פסוק is coming to obligate the מזיק to pay even more than he damaged, meaning -

כגון דאם אכל כחושה משלם שמינה:

For instance, that if he ate a כחושה he pays a שמינה.

SUMMARY

The preface of ר"י is either to set the stage for, or strengthen the question of ר"ע. The statement of לא בא הכתוב אלא indicates that ר"ע is minimizing the rule of מיטב, as opposed to ר"י.

THINKING IT OVER

1. What are the relative advantages of the two פירושים in the beginning of תוספות?

2. mentions that the term of לא בא הכתוב אלא, indicates that ר"ע is less severe

⁵ It is not clear why תוספות inserts here the word(s) ערוגה. [See following footnote # 6.]

⁶ See מהר"ם who interprets this to mean from the field of the מזיק.

⁷ The words (of ר"ע that) 'לא בא הכתוב אלא', indicate that ר"ע is coming to lessen the obligation and severity that his counterpart (ר"י) ascribed to the פסוק. [Otherwise in the simple reading of the ברייתא there seems to be no difference between ר"י and ר"ע (except perhaps the phrase להקדש).] The גמרא assumed that the severity of ר"י is that אכל כחושה משלם שמינה.

(concerning מייטב) than ר"י. However, in the מסקנא of the גמרא where they argue in a case of עידית דניזק כזיבורית דמזיק, it turns out that ר"ע is מחמיר. How can we reconcile this with the phrase of לא בא הכתוב אלא?⁸

⁸ See מהר"ם וכו'.